

Næsten-Skrald

3 inventarer af udskydelse

Af Martin Demant Frederiksen & Michael Alexander
Ulfstjerne

Vores fokus i denne artikel er på dét, der ikke helt er blevet til skrald. Det vil sige objekter, der nærmer sig at være skrald, men som folk alligevel, lidt endnu, holder fast i. Mens ting, der utvetydigt er blevet til skrald, ender på lossepladser, så ender hvad vi definerer som 'næsten-skrald' helt andre steder; på holdepladser hvor vores relation til og brug af dem er blevet udskudt. Og mens nogle ting står hengemt i årevis, så lader andre ting på mystisk vis til at sprede sig og med tiden akkumulere flere ting omkring sig.

Inventar 1: Skuffen

Allerbagerst i skuffen ligger en lille plastbøtte med blåt låg. Den måler 10x10 cm, og indeni den ligger følgende 11 nøgler:

ABUS 3183, ABUS 9308 (2 stk), YWS 316 (2 stk, den ene med en sikkerhedsnål i hanken), Medeco (påskrift: "BESKYTTET MÅ IKKE KOPIERES"), Ruko (uden nummer), Ruko (med nummer), Eurolux (2 stk, den ene gennemrustet), to forskellige nøgler uden påskrift (til postkasser eller hængelåse?)

De passer, så vidt ejerne af dem ved, ikke til nogen låse i huset, hverken døre eller cykler. Det er til gengæld uvist, hvor længe bøtten har ligget i skuffen, og om den faktisk allerede var i huset for 12 år siden, da familien flyttede ind. Alligevel er den aldrig blevet smidt ud. For det kunne jo *i princippet* være, at en af nøglerne en dag manglede.

I samme skuffe ligger der også en pose med forskellige ledninger og stik, som på et tidspunkt er blevet adskilt fra de maskiner eller stykker af teknologi de hørte til, men som ikke har været aktivt i brug i årevis. Og der ligger også en anden lille pose med dimser fra IKEA, der i sin tid var i overskud, da køkkenet blev sat op.

Bøtte med nøgler. Foto af Martin Demant Frederiksen.

Skuffen er en slags holdeplads for ting, som ikke bliver brugt, men som *måske* skal bruges på et tidspunkt, *hvis* der pludselig er en nøgle eller en ledning eller en dims, der mangler til noget. De sjældne gange, hvor der bliver ryddet op i skuffen, forbliver de fleste af tingene i den, selvom sandsynligheden for deres mulige brugbarhed bliver mindre og mindre, som tiden går.

Brian Thill har i bogen *Waste* defineret skrald som ethvert objekt minus begær. Det vil i den optik sige, at skrald er alt det, som vi har givet slip på eller har efterladt, fordi vi ikke ville have det længere, fordi det er blevet brugt op, er gået i stykker, eller har mistet den værdi, vi havde tillagt det. Med Thill's ord: Ting, vi ikke længere begærer. Det er den type af objekter, som gerne ender i skraldespanden eller på lossepladsen, og som bliver smidt et sted hen, der er "væk". I denne artikel interesserer vi os for det, der endnu ikke helt er blevet til skrald; objekter, der nærmer sig at være det, men som folk alligevel holder fast i, lidt endnu. Det, der ligger i bunden af en taske eller i en skuffe, som egentlig ikke bliver brugt, men som alligevel ikke er blevet smidt ud. Objekter, som vi her definerer som *næsten-skrald*. Udover at diskutere næsten-skrald i sig selv afsøger vi i artiklen også, hvordan sådanne ting genererer specielle former for rumligheder; steder, der ikke helt er skraldespande eller lossepladser, men *næsten* er det. For hvis vi vender tilbage til nøglerne i skuffen, er det tydeligt, at skuffen i sig selv spiller en vigtig rolle; det er skuffen, der gør det muligt for nøglerne at 'overskride' de-

res ophold i huset til trods for, at de hverken har bevaret deres funktionelle, æstetiske eller affektive værdi. Det samme gælder mappen 'Diverse' på vores computer, hvor vi placerer de filer, der ikke helt passer ind andre steder, eller som vi ikke helt ved, om vi skal bruge mere, men som alligevel ikke er endt i Papirkurven (endnu). Eller flyttekassen på loftet, der aldrig er blevet pakket ud, fordi den indeholder et virvar af de småting, der i sin tid blev pakket ned som det allersidste i den forrige lejlighed, og som måske egentligt skulle have været smidt væk.

Antropologiske studier af skrald placerer sig tit indenfor en af to overordnede tilgange. Den ene fokuserer på de strukturelle eller symbolske aspekter af skrald ofte med reference til Mary Douglas' klassiske studier af kategoriseringer af det rene og det urene. Den anden tilgang fokuserer derimod på det levede liv, der udspiller sig på steder, der er defineret ved skrald, og de økonomiske eller sociale forhold og relationer, som skrald skaber eller påvirker. Det er en tilgang som Catherine Alexander og Joshua Reno blandt andet har beskrevet. På de kommende sider placerer vi os et sted midt imellem disse tilgange – på 'holdepladser' i stedet for 'lossepladser'. Og i vores afsøgning af næsten-skrald, og det der omgiver det, starter vi i det små og skalerer op. Indtil videre har vi været i en skuffe, og vi bevæger os i artiklen herfra via et hus til et magasin. Gennem denne bevægelse viser vi nogle af de rumligheder, som næsten-skrald skaber, og de former for udskydelse, der ligger til grund for det. En mere klassisk tilgang ville måske dvæle ved de historier, der omgiver næsten-skrald, men her lader vi inventaret, eller næsten-skraldet, stå frem som den primære empiri. Det gør vi for at fremhæve det som et undersøgelsesfelt, der åbner for en måde at se på vores relation til objekter, ikke efter men lige før, de bliver til skrald. Eksemplerne stammer henholdsvis fra et længerevarende feltarbejde om tomhed og forfald i Bulgarien og en undersøgelse af opmagasinering i København. Begge projekter har haft efterladte objekter i fokus.

Inventar 2: Huset

I stueetagen i et for tiden ubeboet hus i den bulgarske by Plovdiv ligger blandt andre følgende genstande:

Malingfjerner. "Ideelt til metal, træ og murværk". Grøn metallisk dåse, rødt plastlåg. 1 liter, næsten fuld.

Foto af nøgen kvinde på lille kort. Blond kvinde, brasiliansk voks, overrasket udseende. Der står «non-stop» på bagsiden.

Rulle mønstret tapet 1. Mørkebrune blomster og blade på beige baggrund.

Rulle mønstret tapet 2. Mørk lilla, mønster af pudset væg.

Ønstret tapet 3. Vinrød baggrund med motiver af blomster og blade i grå og lilla. Tekstureret. Motiver drysset med guld.

Fliser 1. Mørk lilla keramisk glasering. Marmorlignende mønster. 20x30 cm.

Fliser 2. Lyseblå/grå keramisk glasering. 15x15 cm.

Glas. Fem stykker (1x2 meter). Lænende sig op ad væggen. Ikke gennemsigtig på grund af støv. Et stykke sort i øverste højre hjørne.

Et par sko. Model: Nike city court. Oprindelig hvid/lys grå, nu gullig farvetone. Størrelse 46 (eur). Fodspor måske fra netop disse sko kan findes hist og her i huset mest iøjnefaldende på trappen til 1. sal.

Lighter. Funktionsdygtig. Gul med billede af ruder-es.

Vækkeur. Rød plastramme. Model: Quartz. Indeholder ét AA Duracell batteri. Bagsiden løs. Vender ud mod køkkenvindue. Permanent stoppet kl. 09:27:14.

Temperaturregulator. 1. sal, repos. Hvid plast. Område: 0-35 grader Celcius. Laver en kliklyd, når den drejes. Intet lys i displayet.

Farvekort. Dulux grundmaling. Nuancer 1 til 6 af "Banana Dream".

Uåbnet brev. Dateret 6. juni 2014 (ni måneder siden). Formentlig en regning fra firmaet "Vivacom".

Lykønskningskort. Dateret 2. februar 2015 (en måned siden). Med billede af tre tusindfryd. Forgylt.

Visitkort. Fra lokal notarius (I. Mihaylova). Blå bogstaver på hvid baggrund.

Æske til brevpapir. Hvid plastbeholder med fire individuelle rum. Ét rum tomt, de andre indeholder henholdsvis elastikker, tegnestifter og clips (assorterede farver).

Antivirale servietter. 4-lags. Dermatologisk testede. "100 % lykke garanteret". 6 tilbage. Oprindelsesland: Storbritannien.

Tom flaske. Il Carpino, Frascati Secco 2000. Nyd afkølet med salater, fisk eller hvidt kød, eller som aperitif. Oprindelsesland: Italien.

Glas med grønne oliven (tomt). Egenvægt 350 g. grønne oliven fyldt med peberfrugt. Oliven kan indeholde sten eller stenstykker. Pris på grønt klistermærke: 3,40 leva. Låg let rustent. Oprindelsesland: Grækenland.

Balsamterpentinöl. Metaldåse med rødt plastikhåndtag. Cirka 2 liter. Stærkt rustet. Von hitze/funken/offener flamme/heissen oberflächen fernhalten. Oprindelsesland: Tyskland.

To stole, lakeret og flettet bambus. Hver består af to individuelle runde stykker, alle stykker stablet oven på hinanden, alle knækkede på forskellige måder.

Stor rund pude. Sandsynligvis til bambus stol. Foldet én gang. Mønster af orange og røde firkanter med spredte blomster. Skum-indhold. Stof skrøbeligt.

Køkken, huset i Plovdiv.
Foto af Martin Demant
Frederiksen.

Stue, huset i Plovdiv. Foto af Martin Demant Frederiksen.

Transportabel grill. Elektrisk. Kraftigt tilsødet, indeholder velbrugt stanniol.

Gammelt køleskab. Cremehvid udvendig, lys brun plastik indvendig. Metalhylder let rustne. Intet indhold bortset fra mini-fryser indeholdende tallerken med pose med mørkebrun, blød substans (opkastfremkalende lugt). Frakoblet.

Hjemmelavet konserves. I papkasse foret med avispapir. Tre glas-krukker. To tomme og én fyldt med rød peber konserves. Alder: ubestemmelig.

Plastik-and. Orange med sorte øjne og en rød butterfly.

Diverse julepynt. Pakket i hvid plastikpose. Tre julekranse, én i flettede kviste og to i plast-gran, alle dekoreret med røde glas-æbler og små gyldne stjerner. I bunden af posen et udvalg af røde julekugler og guirlander i grøn/sølv plast-gran.

Bakke med forskelligt værktøj. Hvid emaljeret ovnbakke indeholdende ni stykker i alt, inklusiv en boremaskine og en rundsavklinge. Bunden af bakken lidt rustet.

Luftfrisker. Naturlige tropiske frugter – enkel, ren, frisk. 33 % ekstra. Billede af ananas, kokos, kiwi og avocado. Låg mangler.

Taske med toiletartikler. Zip-lock taske til lufthavns-brug. Indeholder syv små flasker shampoo, en tandbørste, to engangs-barberknive og en solcreme.

Bærbar dvd/vcd/cd/mp3-afspiller. Sony HDCD. Sølv-farvet. Intet indhold, ingen ledning.

“Darling kattermad”. Dåsemad til katte, 800 g. Originalt indhold: kød og grønne ærter. Nuværende indhold: plastikpose med savsmuld.

Nøgler. To identiske. Til et andet hus end her.

Bakke med værktøj, huset i Plovdiv. Foto af Martin Demant Frederiksen.

Plastik and, huset i Plovdiv. Foto af Martin Demant Frederiksen.

Huset og genstandene er ejet af Drago. Han købte huset i midten af 1990'erne med den hensigt at renovere det, så hans datter med tiden kunne flytte ind i det, når hun en dag stiftede familie. I 2015, da Martin var på feltarbejde i Plovdiv, var renoveringen gået i stå. Datteren var blevet gift, men flyttede til en anden by med sin lille familie, og Drago havde samtidig fået en skade i armen, der havde sat en midlertidig stopper for arbejdet. I stedet var bygningen på dette tidspunkt endt som en opbevaringsplads for ting og sager, der måske en dag skulle bruges, hvis renoveringen blev genoptaget. Med tiden dog også ting og sager, der blev sat derind, fordi de ikke lige havde en plads andre steder. Og ting, der mere umiskendeligt var skrald, men endnu ikke frasorteret; tom konserves, rådne madvarer.

Martin havde lejet huset ved siden af det forladte hus, som også var ejet af Drago. Det var her, Drago havde boet med sin kone og datter, før sidstnævnte flyttede, og da hun gjorde det, flyttede Drago og hans kone til en mindre lejlighed et andet sted i Plovdiv. De havde, fortalte Drago, tit overvejet, om de bare skulle sælge begge huse, men det kunne jo være, at datteren en dag flyttede tilbage, så beslutningen om salg blev hele tiden udskudt. Alt imens mængden af ting i huset langsomt voksede, og langsomt blev dækket af mere og mere støv.

Inventaret i Dragos hus både ligner og adskiller sig fra nøglerne i skuffen. Der er genstande, som ligger og venter på, at de måske på et tidspunkt skal bruges. Ikke mindst værktøj og byggematerialer. Men der er også sket en akkumulering, hvor en lang række andre ting, som ikke har nogen umiddelbar relation til byggeriet, har taget ophold i huset. En grill, noget julepynt, konserves. Og som Drago formulerede det; jo mere der var derinde, jo mere uoverskueligt blev det at rydde op. Men det var et godt sted at have til opbevaring.

Inventar 3: Magasinet

Det er selvfølgelig ikke alle, der, som Drago, har et ekstra hus til rådighed til deres næsten-skrald. Nogle har måske et loftsrum eller et annek, men når næsten-skrald med tiden begynder at akkumulere, sprænger det nogle gange de fysiske rammer, vi har til rådighed. Og i nogle tilfælde skaber det nye rum og muligheder for profit eksempelvis gennem opbevaring.

I en amerikansk kontekst er opbevaring gennem de seneste årtier blevet en af de mest profitable brancher at investere i. I 2022 havde hver tiende amerikaner genstande opbevaret på et af de over 50.000 magasiner, der ligger spredt ud over landet. For langt de fleste er den kommercielle opbevaringsløsning tænkt som en midlertidig løsning, men som oftest ender det med at være en mere permanent post i budgettet. Årsagen til, at folk ikke bare afsætter en weekend til at få sorteret deres ting og opsagt kontrakten med magasinet, er som oftest den samme, som lå til grund for, at de indlod sig på lejemålet: De vil ikke helt smide det ud, men de ved samtidig ikke, hvad de skal gøre af det.

Kommerciel opbevaring er ikke kun et oversøisk fænomen, men bliver stadig mere almindeligt herhjemme – også i byernes fysiske udformning. I Københavns Sydhavn findes én ud af de i alt otte Pelican Storage faciliteter, der nu udbydes i hovedstaden. Filialen udmærker sig blandt andet ved dens iøjnefaldende arkitektoniske kvaliteter. Sydhavnens Pelican Storages cirka 6350 m² er fordelt på fem etager. Grundplanen er en rektangel med et afskåret hjørne, der mimer Scandiagades buede vejforløb mod Sydhavnsgade. Den glatte bygningskrop er uden fremspring, fremtræder med fladt tag og er placeret helt ud til fortovet mod Scandiagade.

Inde i bygningen møder vi Jonathan. Han har sin arbejdsstation i stueetagen. Et panel med CCTV-optagelser til højre for ham viser et stabilt flow af mennesker, der kommer og går. De fleste ankommer i biler eller mindre varevogne. Med kasser, tasker eller lignende. Der er gratis kaffe ved servicebordet. Her kan man også købe beholdere til et væld af formål: foldbare papkasser, plastomslag til tøj eller dyner, store ruller med bobleplast. Beholdere til beholdere. Jonathan forsikrer, at de tager det meget alvorligt at passe godt på folks ting.

Pelican Storage i Sydhavnen, København. 6360 m² opbevaring fordelt på fem etager. Foto af Michael Alexander Ulfstjerne.

Vi følger med Jonathan på en rundtur inde i bygningen. Han hilser venligt på dem, vi møder. Vi går ind i en rummelig elevator og bevæger os op gennem bygningens fem plan. Vi stiger ud af elevatoren på tredje sal, hvor endnu en labyrint udfolder sig, prydet med grønne stålskodder. “Der er jo ting, som vi ikke tillader at blive opbevaret”, forklarer Jonathan. “Ja, altså, som eksplosiver, gasflasker, brandfarlige ting. Det kan vi ikke rigtig have af sikkerhedsmæssige årsager. Du ville jo ikke have, at alt skulle brænde ned, vel? [pause] Men for det meste kan folk opbevare stort set det de vil.” Der føres ingen optegnelse over hvad, der opbevares. På sin vis kommer og går tingene anonymt men under opsyn. Ofte bliver de længere end forventet. De fleste rum i bygningen er udlejet, og nye opbevaringsfaciliteter – både Pelican-filialen men også dens mange andre rivaler – overtager stadig mere plads i de større byer verden over. Men hvad kan man finde, når man åbner dørene til nogle af de forskellige størrelser af rum i bygningen? Hvad gemmer de på? I det følgende kaster vi et blik på indholdet af tre forskellige opbevaringsrum.

Pelican Storage, tilbygning. Foto af Michael Alexander Ulfstjerne.

Opbevaringsrum: 0314 – 9m³

Forseglede plastbeholdere med manicure- og eyeliner produkter. To grønne ringbind indeholder en optegnelse af ordrer og leveringsdetaljer:

Ordre # 205-7246499-0904334: Vare: Roniki Nail Supplies/Passionate Samba Series Nail Polish/Guangdong China. Levering DHL.

Ordre # 008-724879-0902004: Vare: Custom Logo Natural Black Waterproof Magnetic Liquid Eyeliner/Zhenhai/Zhejiang Kina. Pakkeæske. Levering DHL.

En grå duffelbag, grønne strømper og fire små beholdere med peberspray.

Opbevaringsrum: 0110 – 40m³

Rummet er placeret i en tilstødende bygningsstruktur. Her benyttes varme- og ventilationssystemer. Opbevaringsrummet er opdelt i to partier.

#1 Småstykker af møre faldede papkasser, bobleplast, sko, brugt tøj, DVD'er i hundredvis, en oppustelig kano, pagajer, CD'er (primært Death Metal og Tina Turner), møbler (alle viser tegn på brug).

#2 Umonterede dele af en motorcykel med rust (ingen benzin eller batteri), kufferter med håndskrevne papirer, bøger, et skuffedarium, fotografier af ældre dato.

Rum 4012 – 0,75 m³ (den mindste opbevaringsmulighed)

Størstedelen af boksens indhold består af erotiske magasiner og DVD'er: Førstnævnte inkluderer: 'Classic Rapport' (15); 'Barely Legal, Hustler Magazine' (4); 'Pige Special' (18). Erotiske DVD'er inkluderer: Sin City (4), Pussy Power og Naughty America (6).

På et slidt læder fotoalbum dækket med flere hjerteformede klistermærker står der med store bogstaver: "Thailand 2003 > Kasper & Lone".

En jordslået papkasse (35,5 x 30 x 25,5 cm) indeholder diverse ejendele: et Blockbuster medlemskort, påmindelser om forfaldne betalinger (DONG elektricitet, Københavns hovedbibliotek, tandlæge), ødelagte læsebriller, nøgler, et kortspil med billeder af populære rejsemål.

Det er tydeligt, at der er blandede motiver for opbevaring, og nogle anvendelsesformer adskiller sig også fra næsten-skrald ved primært at have funktion som kommercielle varelagre for mindre forretningsdrivende. Men der er også opbevaringsrum hvis indhold vidner om ting, der som i Dragos hus i Bulgarien befinder sig i en slags næsten-skralds limbo. Vi ved ikke med sikkerhed hvad, der ligger til grund for at holde så forskelligartede ting hen i en uafklaret tilstand: de erotiske magasiner af ældre dato, ødelagte læsebriller, en aflagt motorcykel. Måske er det netop tegn på, at der ikke er truffet en endelig afgørelse. Ikke desto mindre og på trods af de stigende kvadratmeterpriser i byerne, er de såkaldte ting-hoteller et ekspanderende og pro-

Opbevaringsrum 0314, 9 m². Med lås. Foto af Michael Alexander Ulfstjerne.

fitabelt foretagende, der skal tage sig af de ting, som man ikke længere har behov for eller plads til, men ikke kan smide ud. Endnu. Således gemmer tingene sig ikke længere kun på lofter og i kældre, for som Pelican Storges vækstrejse siden deres etablering tilbage i 2009 tydeligt viser, indtager de i stigende grad centrale adresser især i og omkring Nordens hovedstæder. Ulig skraldets oftest skjulte og mere perifere geografi, kan næsten-skrald indfinde sig i designede opbevaringsløsninger, der endda er set prydet med arkitektoniske lovprisninger. Hyldede holdepladser. Hvor affald og skidt

Opbevaringsrum set fra gadeplan. Foto af Michael Alexander Ulfstjerne.

kalder på rumlige strategier, der kategorisk og fysisk adskiller dem fra det rene, er næsten-skraldet mere ambivalent. Og selvom det også i mange tilfælde befinder sig i slutningen af dets materielle livs-cyklus, vender det i nogle tilfælde 'hjem' og indgår atter i hverdagsbrug.

Betyder det, at næsten-skrald er noget liminalt? Næsten. I sin klassiske tekst om overgangsritualer har Victor Turner beskrevet, hvordan disse indebærer en liminal periode, hvor mennesker eller grupper eksisterer midt imellem meningsfulde kategorier. Overført til en materiel kontekst, kunne disse være Mary Douglas' kategorier om det rene og det urene, som vi nævnte tidligere, hvor der ikke er tvivl om, hvorvidt en genstand eksempelvis er spiselig eller uspiselig, eller om den er et stykke affald eller ej. Men hvor der i overgangsritualer er en forventning om, at der netop sker en overgang, så er et definerende aspekt af næsten-skraldet, at det har en tendens til at blive hængende i limbo længere end forventet, og at det hele tiden, måske, kan gå begge veje.

Næsten-skrald, rumlighed og udskydelse

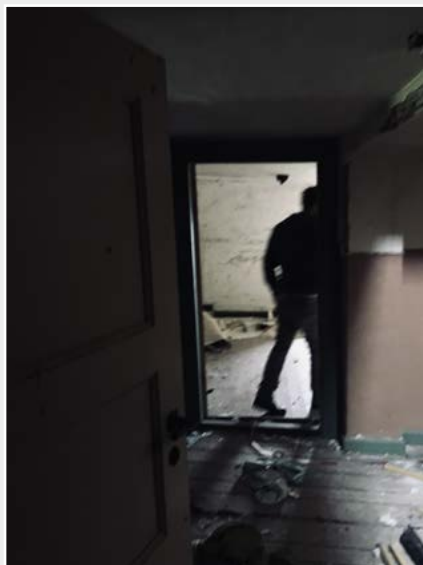
Næsten-hed er en tilstand, der er på kanten af noget. Objekterne, vi har beskrevet her, er alle ting, der er på kanten af at være skrald, men ikke helt er det. Og selvom de tre eksempler eller inventarer, vi har præsenteret, kommer fra vidt forskellige sammenhænge og repræsenterer vidt forskellige skalaer, så er de alle defineret af en relation til eller bibeholdelse af materielle genstande, der ikke længere bliver brugt til noget. Hverken nøglerne i skuffen, byggematerialerne i Dragos hus eller plastbeholderen med manicure-produkter i opbevaringsrum 0314 bliver aktivt brugt – de indgår ikke i et levet socialt liv. Og samtidig er de heller aldrig blevet smidt ud. I stedet har de været med til at skabe en form for rum, der kan findes overraskende mange og overraskende forskellige steder: holdepladser for udskudte beslutninger. Hvis vi vender tilbage til definitionen af skrald som objekter minus begær, så er næsten-skraldet eksempler på situationer, hvor begær (og brug) er forstummet, men hvor der stadig eksisterer en flig af tvivl om, hvorvidt begæret mon ikke vil blusse op igen. Udskydelse kan have mange bevæggrunde: nostalgisk værdi, potentiel fremtidig brug, eller blot en manglende evne til at konfrontere behovet for at skille sig af med objekter. Og netop derfor kan næsten-skrald være med til at give os et indblik i menneskers forhold til ejendele, og hvordan materielle genstande både binder sig til og skaber bestemte rum.

Forslag til videre læsning

Brian Thill (2015) *Waste*. New York: Bloomsbury Publishing.

Catherine Alexander and Joshua Reno (2012) *Economies of Recycling: The Global Transformation of Materials, Values, and Social Relations*. London: Zed Books.

Dorthe G. Simonsen og Camille Mordhorst (2012) *Skrald! I: Kulturstudier 2*, s. 6-13.

Om forfatterne

Michael Alexander Ulfstjerne er uafhængig forsker. Med en baggrund i antropologien har Michael forsket og udgivet i emner som spekulation, uønsket arkitektur, ruiner, og dårlig planlægning, og har igennem årene opbygget en forkærlighed for tynde beskrivelser og tilsyneladende tilfældige ting, der ikke altid giver mening.

Martin Demant Frederiksen er lektor i antropologi ved Institut for Kultur og Samfund på Aarhus Universitet. Han forsker i intethed, meningsløshed, tomhed, skrald og spekulation, og er forfatter til bøgerne *An Anthropology of Nothing in Particular* (2018) og *Ingenting* (2022).